

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
veza primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

N. ročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši
štej 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Meščani ljubljanski!

Pred zadnjimi volitvami v ljubljanski
mestni občinski zbor so naši protivniki, udje
tako imenovane liberalne ali nemškutarske
stranke, v svojem organu dne 3. aprila v po-
sebnem oklicu hvalili se, da se političnih reči
v mestnem zboru ogibljujejo, in so slovesno
obetali, da hočejo ne glede na narodnost in
politično stališče ozirati se samo na materi-
jalne interese meščanstva.

Kako zdaj svojo slovesno obljubo drže?

Precej v prvi seji mestnega zbora 17.
aprila je tako imenovana liberalna ali nemška
večina občinskega zbora tihotapsko med dnevi
red spravila in sprejela nasvet, kateri kaže
samo politično in narodno sovraštvo
te stranke do našega slovenskega
jezika, ker hoče, da ljubljanski občinski
zastop pri državnem zboru peticionira, naj se
ne sprejme znana resolucija o enakopravnosti
našega slovenskega jezika v naših srednjih šolah.

Meščanje! Vi veste, kdo je odločil, da
sedi v občinskem zboru ljubljanskem nemška,
naši slovenski narodnosti sovražna večina.

Da se pa ne bode reklo, da je to, kar
sklepa zdanja večina ljubljanskega občinskega
zbora, vaša, meščanov in volilcev želja
in prošnja, zatorej vas pozivljamo, da podpi-
šete protivno peticijo do državnega zbora,
ktera zahteva, naj se sicer v naših srednjih
šolah zato skrbi, da se učenci dobro in tem-
eljito nemškega jezika nauče, a da naj se

poleg tega naš materni jezik ne le ne
zanemarja, temuč kot učni jezik uvede.

Dotična peticija ljubljanskih meščanov in
volilcev do državnega zbora se more podpisati
do jutri popoldne:

v narodni čitalnici;
v administraciji „narodne tiskarne“;
v Blaznikovih tiskarni spodaj.

Dr. K. Bleiweis, dr. J. Derč, Franc Goršič,
J. N. Horak, Josip Jurčič, Franc Peterca, V.
Petričič, Franc Potočnik, Josip Regali, dr. V.
Zarnik, — občinski odborniki ljubljanskega
mesta.

„Recimo koju!“

Fran Kurelac, hrvatski pisatelj.

Errando d'scimus.

(Dopis z dežele po ljubljanskih volitvah.)

Z veliko pozornostjo smo spremljali ob-
činske volitve ljubljanskega mesta, dobro vedé,
da imajo večjo važnost, kakor za navadne za-
stope po deželi, ker pri vas je tako rekoč
središče narodnega gibanja vseh slovenskih po-
krajinj. In kateremu Slovincu ni „bela Ljub-
ljana“ mila in ljubljena, kateri ne želi njenega
razcvita? Zato smo toliko bolj željno pričako-
vali povoljnega uspeha za narodno domačo
stran, ktera si je napredek in blagostan slo-
venske prestolice zapisala na zastavo, nasproti
stranki, ki vse domače zatira, se rôga vsem
narodnim svetinjam in bi rada Ljubljano naredila

služkinjo prusijanskega silstva; kar pričajo med
drugim tudi vsa njihova društva.

Akoravno narodna stranka še ni prodrla,
vendar z veseljem opazimo, da je storila veli-
kansk korak. Do popolne zmage jej je le malo
manjkalo — moralična zmaga je — se ve —
na naši strani, tako po številu oddanih glasov,
kterih imamo vkljub propadu čez 500, a na-
sprotna stranka vkljub zmagi le čez 400, ka-
kor zavednosti in neodvisnosti volilcev, ki so
po ogromni večini tudi na narodni strani. Mora-
lična zmaga nam pač služi v tolažbo, ali
z njo nam ni pomagano, dokler naši nasprot-
niki vso moč in oblast obdržé v rokah. Mi
moramo priti do dejanske zmage povsod, ako
hočemo postati gospodarji na domovinskih tleh
svojih pradedov. K temu cilju se morajo ste-
kati vse naše težnje. Zato pa moramo povsod
odpraviti napake, ki zadržujejo naš narodni
napredek. Tudi vam, ljubljanski narodnjaki,
je treba izogniti se nekterim napakam, ktere
so vas pri zadnji volitvi vrgle, da bo prihod-
njič zmaga ložja. V naslednjih črtah hočem
nekoliko jih našteti, ne zato, da bi vas grajal,
ker ste res veliko storili, ampak iz gole do-
movinske ljubavi, ker mi ni nič bolj pri srcu,
kakor da naša pravična reč že prihodnjič
zmagá. Ne recite, da je prepozno po toči zvo-
niti. Saj leta hitro teko. Eno leto bo res še
nemčurska mōra tlačila Ljubljano, a prihodnjič
bote zmagali narodnjaki, ker upamo, da se
bodo nemčurji s svojo vrtoglavnostjo in za-
grizenostjo uničili in si s tistim 1½ milijonom
jamo izkopali, iz ktere, upamo, ne bodo več

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

VI. Izdajica!

(Dalje.)

Več dni preteče, Janez v pisarni dr. Zvi-
tovičevi piše, a ne kancelijskih reči, ampak
pisma tistim ljudem, ktere je bil izbral si za
agitatorje. V marsiktero pismice gre petak,
tudi desetak ali še več iz doktorjeve mošnje.
Pri takem delu ga zmoti znan glas:

„Ali ni tukaj tisti Janez, ki se za Petelina
piše?“

Janez se brž ozré in zagleda Miho; tudi
drugi se obrnejo nazaj in gledajo kmeta, ki
je kar nekako s stropa padel v pisarnico, a
Janez ga pelje k svoji mizi in ga praša:

„No, kako je Miha? Ste prinesli dobrih
novic?“

„Šentano slabe“ — reče Miha in se pra-
ska za ušesi, — „ne bo nič, vsaj pri nas ne.“

„Malo počakajte, Miha“ — reče na to
Janez — „grem k doktorju povedat mu, da
ste tukaj. Vas bo gotovo rad videl.“

Janez gre in pride brž nazaj ter pokliče
Miho za seboj. Ta gre skoz vso vrsto pisarjev
s klobukom ob glavi prislonejenim in stopi za
Janezem v svetišče doktorjevo, kjer je ta spre-

jemat le odličneje ljudi. Doktor mu podá roko
in pokaže stol, in ko Miha sede, se kar
vstraši, ker mu koleno pridete do nosa, tako
globoko se vdere v žimo. Miha je ves zme-
šan, tako čudno se mu vse to zdi; v zaved-
nost nazaj ga pokličejo še le doktorjeve be-
sede:

„Morda kadite? Tu so smodke in evo
ognja!“

S tem mu podá smodko in mu drži žve-
plenko, da jo prižge. Miha je bil pač kadivec,
a tako hudega tobaka, kakor te smodke, ne
navajen, zato je začel tudi že po prvih puhih
pljuvati okoli sebe po tleh — lepše poglajeni-
h, kakor pri njem doma miza; a dr. Zvito-
vič tega nalašč ni zapazil, marveč ogovoril ga:

„Gospod Petelin tu mi je ob kratkem
že povedal, kako važen mož ste vi v Brežki
občini. Morda ste prinesli dobrih poročil?“

Po tako domačem obnašanji visokega go-
spoda je vrnil se tudi Mihi pogum nazaj, zato
je povedal, kako je, in da bi bilo že vse do-
bro, če bi le farja ne bilo.

„Ta far je včeraj pridigoval v cerkvi zo-
per vas“ — je sklep njegovega pripovedovanja.

„Kaj pravite?“ — poprime dr. Zvitovič
— „na pridgi je vaš župnik govoril o volit-
vah?“

„Se ve da, v nedeljo! Saj so vsi slišali.
In kako zabavljaj je čez vse, kar je zdaj.“

„Morda tudi čez postavo, vlado in mini-
sterstvo?“

„Čez vse skup“ — pritrdi Miha, čeravno
mu ni bilo vse jasno.

„Ali so priče za to?“ — poprašuje dr.
Zvitovič hlastno.

„Kaj pa da, vsa cerkev!“

„To je preveč, imenujte mi le ene može,
ki bodo to pričali!“

„No, jaz, Juri, Rokec, pa še kateri drugi.“

„Je že dosti“ — reče dr. Zvitovič —
„tri priče popolnoma zadostujejo. Gosp. Pe-
telin, zapišite jih, saj jih poznate.“

Janez zapiše imena, dr. Zvitovič pa po-
prašuje dalje:

„Kako je z vašim učiteljem?“

„Včeraj je oženil se in vzel sestro tega-
le Janeza.“

„Tako? Kake vere pa je?“

„Ves farški“ — odgovori Janez mesto
Mihe.

„Res je“ — pritrdi Miha — „on, župnik
in tega-le oče bodo izbrani za volilne može,
bo težko drugače. In kakšni so, že Janez ve.“

„Tako? Ali ni mogoče, da bi se izbrali
drugi?“

vstali. Le naj kupujejo tiste kolizejske podrtije, le naj nekaj „douceurjev“ (ktere bi jim kdo utegnili ponujati) pospravijo, sploh tisti milijon potrosijo, potem bodo tudi tisti meščani, ki so jih še zdaj volili, spregledali, „sie werden aufgeklärt“, potem bodo tudi oni „omikani“, ko bo morda treba posojilo plačevati. Se ve da „Tagblattova gebildete, liberale Bürgerschaft“ penzionistov in starokopitnih, zagrizenih uradnikov tega ne bo čutila, ker jej ni treba seči v možnjo.

Za volilni boj se je treba vselej dobro pripraviti in nobenkoli ne nasprotnika prezirati ter se zanašati na njegov propad zaradi krivične stvari, ktero zastopa. Od njegove predrznosti in neobzirnosti se moramo mi učiti pogumno delovati za pravično stvar. Osnovana je bila agitacija dokaj dobro, le škoda, da ni bila vstrajna do zvršitka sosebno zadnji volilni dan. In vendar se od naše strani prepusti agitacija le bolj volilcem nižje vrste. Ako bi se meščani stare korenine bolj pobrinili in se veljavnejši in premožnejši tudi ponižali stopiti sem ali tje, kjer čutijo omahljivost in neko apatijo do političnih zadev, bi marsikaj dosegli, česar agitatorji nižje vrste ne morejo. Pa le prerad se en veljaven mož na družega zanaša in tako nobeden ne stori, pride pa hitronogi nemčur ter ga preslepi. Velikaša Mahra bi si morali vsi odlični narodnjaki vzeti za zgled. Radi bi se veselili zmage, a jo s svojo vnemarnostjo zapravijo sami. Nižje vrste agitatorjev se najde dovolj. Agitacijo zdaj z lajša volilcev imenik, kterege so letos vendar priborili narodni odborniki. A ta imenik je treba o pravem času v volilnih shodih ali odborih preresetati, ali je popoln, ali je pravično sestavljen. Memogrede opomnjeno, je ta seznam ljubljanskih volilcev, kterege sem po prijatelju v roke dobil, res grda nemčurska spaka v svoji pisavi. Slovenski jezikoslovec, ki ga bo čez nekaj desetletij v roke dobil, ga bo po pisavi postavil lahko še v Bohorčevo dobo nazaj. Že ta pokveka vseh imen bi morala poštemim ljubljancem očii odpreti, kaka zagrizena nemčurija vlada na magistratu. Inteligentni narodnjaki bi morali javno protestovati pri uradu zoper tako popačenje svojih imen. — Da se

pa more imenik dobro pretresti, morajo se zaslisi iz vseh razredov razni stanovci in volilci iz vseh strani mesta. Dozdaj se je bralo in slišalo le o g. Regaliju, da je več volilcev reklamiral, kakor je on sploh duša agitacije, ker je dobro znan z mestnimi okoliščinami in ne mara rok križem držati dobro vedoč, da brez delovanja ni zmage. Ko bi si ga odličnjaki vzeli za zgled, bi marsikaj dosegli, kar njemu spodleti zavoljo njegove smelosti. Pa njemu se lahko kaj spregleda, kar bi se drugemu ne.

Če se zapisnik pregleduje, se vidi, da so mnogi volilci potisnjeni v drugi razred, v kterem bi jih ne iskal. Tako so nekaj v prvem razredu bili korarji, a zdaj celo prelata. Zupana ni med njimi. Dobro bi bilo, ko bi se narodni mestni odborniki posebno pri volilcih prvega razreda prepričali, ali so vsi nasprotni volilci opravičeno postavljeni in vsi, ki so prej v tem volili, potisnjeni v drugega. Pogledati bi trebalo glede davkov in priklad itd. morda bi se vendar le naših kteri dal spraviti v prvi, nasprotnih pa v drugi razred itd.

Razjasniti bi trebalo še marsikaj. Tako se najde nekdo med volilci, ki v Udmatu stanuje. Včasih je veljalo, da je volilec tam volil, kjer je prebival, le spomniti se deželnozborskih volitev, včasih so pa nemčurji jim glasove dali tam, kjer so bili n. pr. v službah. Samo na sebi je pravično, da volilec tam glasuje, kjer je v službi nastavljen, ako se na mrtvi paragraf ne oziramo. A oglejmo si stvar od druge strani.

Več gospodov je, ki so celó na univerzah promovirani za doktorje bogoslovja ali pravoslovja, stanujejo v Ljubljani, delajo tu celó v stalnih službah; posebno več koncipientov. Splošna postava je, da imajo promovirani doktorji eo ipso volilno pravico. Vprašanje, kje naj jo izvršujejo? Naravno, da tam, kjer stanujejo. A pravi se, da so pooblaščeni le tam, kjer so doma, resp. v svoji občini. No in zato, da bi se tak doktor poslužil volilne pravice v kaki mali vasi na deželi, kjer je doma, naj on potuje iz Ljubljane tje, kjer ga še za volilca ne upišejo, ker pozabijo nanj. In tako ostane doktor na cedilu.

Če ti ne zaslužiš volilne pravice in nisi dosti omikani, potem so pač gotovo bolj inteligentni železnični uradniki in kurjavci in drugi pisarji. In pa nasprotna hiba. Ali bi se ne spodobilo vam slovenskim doktorjem iz domoljubja nekaj desetakov žrtvovati, da bi bili sprejeti v ljubljansko občino in bi menda s tem tudi volilno pravico imeli? Menda ne bi bilo naplačno, ko bi si vi ogledali občinski statut, posebno §. 28. Z. 2. lit. e, morda je vam ugoden. Najuejo se odločno narodni doktorji celó v 3. razredu, ktere bi človek prej v 2. ali celó v 1. razredu iskal. Nekaj več požrivovalnosti bi se saj od vas smelo pričakovati, saj v 2. razred bi se pomaknili, ki je bolj važen k tretji, ki je odločno naroden za vselej.

Treba bi bilo marsikteremu posnemati neka duhovnika, ki iz domoljubja davek plačuje in tako po svoji moči k narodni zmagi pripomoreta. Slava takim domoljubom, marsikterege bogatega narodnjaka ljubljanskega osramotijo, ker ga ni pripraviti, da bi kaj žrtvoval za narodno reč, če nič ne nese.

Dozdevalo se je nam, od strani ljubljanske borbo opazujočim, da je bila narodna kandidatura v 2. razredu nesrečno izvoljena in celó drzna. Ko so narodnjaki postavljali kandidate, so že vedeli za nasprotne, ki so izmed nemčurske elite. Naši bi jim bili morali kaj ekvivalentnega nasproti postaviti, ker za zdaj še nikakor ni moči prezirati krdela uradnikov in penzionistov, ki so nas tudi vrgli. Nam se je zdelo nevarno, da ste dva subalterni uradnika njunemu šefu nasproti postavili. Čast tacima korenjakoma, v zlato knjigo z njima! A previdno ni bilo. Za letos bi bili morda v drugem razredu bolj zmerne izbrali. N. pr. zoper Čubra bi bili enega njegovih kolegov pri deželne sodnije svetovalstvu, ki je že sedel nekaj na naši strani v deželnem zboru. Tako bi bili njega paralizovali in bi bili razcepili mnogo uradniških glasov, sosebno sodnijskih. Če sme Čuber za nemčurje iti v boj, zakaj bi ne smel kteri njegov kolega za narodnjake? Nasproti penz. svetovalcu Lašanu morda penz. okrajnega glavarja Pajka, ki je izveden v magistratnih rečeh bolj ko kteri drugi, ker ga je že sam vodil. Naj se reče, da ni goreč narodnjak. Je

„Nas je še premalo in far je v nedeljo s svojo pridgo vse pokvaril. Če bi tega in šomaštra ne bilo, bi se dalo že kaj opraviti, tako si pa jaz nič ne upam. Tema dvema bi bilo treba posvetiti.“

„Jima bomo tudi“ — zagotovi dr. Zvitovič — „nič se ne bojte. Kar ste povedali o župniku, je resnica in bote pričali, če treba?“

„Kaj pa, vsi trije in vsako uro“ — odgovori Miha ponosno.

„Dobro! Zdaj idite domú in molčite o vsem, kar ste mi pravili. Bote že videli, kako se bo reč zasukala. Tu imate nekaj za pot, da ne bote prišli žejni domú. Kedar bo kaj novega, utegnate priti zopet povedat.“

S tem je Miha odpuščen in ko zunaj odpré rokó, vidi petak, kterege mu je dr. Zvitovič v njo stisnil. Za njim priletí Janez in ga praša:

„Ženitovanje je pri nas domá že bilo?“

„Kaj pa! V pondeljek ves dan in vso noč!“ — odgovori Miha, — „zdaj je že Matvez gospodar v hiši.“

Je že prav!“ — črhne Janez zaduhlo — „v kratkem se bom pripeljal tje in takrat bo Brežka vas že debelo gledala.“

Po teh besedah pusti Miho, ki se napoti proti dómu, a ne pride tisti večer domú. Petak je bil pretežak, v vsaki krčmi ga je mo-

ral nekaj odložiti in ko je drugi dan ves povaljan prišel v vas, ga je strašno glava bolela, v žepu pa je bilo komaj še za glažek pri Jurji. Vsakemu pa je pravil, pri kako visokem gospodu da je bil in kako je z njim govoril in da bo Brežka vas v kratkem nekaj doživela, česar pa on za zdaj še noče nikomur povedati. —

Janez se je razšel z Miho tako naglo le zato, ker je zagledal na koncu ulice neko pošast — Milkino mater, gospo Kleparjevo. Ta ga gre gotovo v pisarnico iskat, toraj bolje, da ne gre nazaj, saj se bo pri doktorju lahko izgovoril s tem, češ, da je z Miho šel in pomenkoval se z njim še nadrobneje. Zato vkrene brž v stranske ulice, a bistro oko gospe Kleparjeve ga je bilo že zagledalo in tako oko svojega plena ne izpusti tako naglo. Ko se Janez nazaj ozre, vidi jo hitrejših korakov za sabo, zato hiti tudi on, in zavija v te in one ulice, a gospa Kleparjeva mu je vedno za petami. Ta lov traja tako dolgo, da Janez pride do kavarne, v katero smukne nadejajoč se, da tu sém vendar ne bo prišla za njim. In res, šla jo memo, zato se je Janez le malo mudil v kavarni in potem stopil z nje na dan. Toda evo žensko zvičajnost! Gospa Kleparjeva je dobro uganila, zakaj je Janez smuknil o tako nenavadnem času v kavarno in da bo kmalu

prišel ven, kakor žaba z vode. Ni še zaprl vrat za sabo, že mu trešči na uho ogovor:

„O, dober dan, gospod Petelin! Ste vendar še živi? Milka se je že bala, da so vas na kmetih kje ubili. Pa zdaj ste že nekaj dni tu, mi se še nismo preselili, toraj že veste za našo hišo.“

„Ne zamerite, gospa“ — jecljá Janez v zadregi — „se še nisem odpočil od dolgega potovanja in tudi s pismenim delom imam opraviti —“

„Kakor kažejo vaše noge“ — mu seže gospa Kleparjeva v besedo — „saj ste bežali pred mano tako, kakor da bi vas gonil kak brič. Le izgovorov ne! Jaz sem mati in vi me bote še spoznali, če me prisilite na grdo pot z vami.“

„Ne kričite tukaj tako, gospa“ — vkrene Janez — „saj bom prišel jutri in potem — mislim — bote sami spoznali, da me po krivem sodite.“

„Je že prav, na to se zanašam, če ne, bom oglasila se pri vašem doktorji“ — renči gospa Kleparjeva odhajaje, Janez pa gre potepeno v pisarno, kjer mu pa delo ne gre nič kaj izpod rok, se vidi, da ga nekaka mōra tlačí.

(Dalje prih.)

pa poštenjak skoz in skozi, pravičen na vse strani, gotovo bi bil za meščansko stranko bolji, kot je zdaj izvoljeni prononcirani nemčur Lašan. Tudi ne preveč navdušeni narodnjak, a pravicoljuben, zmeren in delaven mož, penz. šolski nadzornik dr. Jarec bi bilo lažje reusiral. Med učiteljstvom bi bil gotovo ta jih več na našo stran privabil. Po svojih zvezah bi bil tudi med uradništvom štrono zmešal; saj ni nemštva nikdar zatiral. Ali pa kateri izmed stolnih kapitulacijev, saj tako nobenega duhovnika ni, s tem pa ni nikakor rečeno, da bi moral ravno med mestnimi odborniki n. pr. prelat Zupac biti, vendar bi morali narodnjaki previdnejše ravnati, ter se zdaj bolj ozirati na uradnike. Če se mi še tako sklicujemo na talente in zmožnost, ne zdá nič pri podložnih uradnikih, ker ti le gledajo na čast, na visoko stopnjo. Pa marsikateri med tihimi narodnjaki v Ljubljani vé to ali drugo, zakaj pa se ne potruji k volilnim shodom, da bi tam razodel svoje misli in dobro svetoval ter svaril bolj navdušene narodnjake, naj ne butajo z glavo v steno!

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Avstrijske deiele.

V Ljubljani 19. aprila.

Poročila o **ministerstvu** so različna. Eni tré, da misli Taaffe po budgetni debati odstopiti s celim ministerstvom; taki glasovi se širijo najbolj po nemško-liberalnih listih, ker ti bi pač radi videli, da se zopet ustavoverna stranka do krmila vspe. Drugi pa hočejo vedeti, da se je Taaffe popolnem porazumel z desno stranko, da ga je ta zanaprej podpirati obljubila. Po tem takem bi sedanja vlada ostala, a naslonila bi se bolj na desnico. Grof Taaffe pa želi, da bi se nezaupnica, ki jo je dobil pri dispozicijskem zakladu, poravnala tako, da bi mu večina, ki je zdaj zopet na desni strani, pri prvi ugodni priliki izrekla svoje zaupanje.

Ustavoverci bi radi videli, da bi se državni zbor razpustil, da bi prišli spet v večino; pa pri tem računu se znajo močno zmotiti. Se ve da, ko bi volitve vodil kak Auersperg, potem bi že šlo; ako pa Taaffe ostane minister notranjih zadev, imajo liberalci le malo upanja, da bi spet mogli večino dobiti, nasprotno znajo še mnogo sedežev zgubiti, ko bi Taaffe le nekoliko hotel desno stranko podpirati.

V **državnem zboru** je na vrsti budget naučnega ministerstva. To je jabelko, za katero se narodi največ tejó, ker vsak zahteva šole v svojem jeziku, katoliški poslanci pa hočejo šoli verski značaj nazaj dati. Debata o šolstvu obeta tedaj jako živahna postati. Prvi dan sta govorila Klam-Martinić in Rieger za ravnopravnost češkega jezika, Süß, Wurmbrand in Čedik pa za splošno veljavo nemščine in za preziranje drugih jezikov. Klam Martinić je govoril jako zmerno in spravedljivo, ter je njegov govor celó pri liberalcih močen vtis naredil. Tudi Rieger je skušal Nemce z lepa do tega pripraviti, da glasujejo za narodno ravnopravnost. Videti je, da bodo Čehi precej dosegli, ker se je javno mnenje na Nemškem že sprijaznilo z mislijo, da se mora Čehom dovoliti jezikova ravnopravnost. Bolj slabo pa je stanje za nas Slovence, nas bi še radi za en čas prezrli. Sliši se, da bodo trije slovenski poslanci segli v besedo, ter da bo Klun govoril splošno za slovenske srednje šole, dr. Vošnjak za slovenske pripravnice, vit. Schneid pa za kranjski gimnazij.

Mnogi **nemški listi** že zapuščajo svoje prejšnje germanizatorno stališče, ter se pripogibajo k načelu, da je treba narodom dovoliti narodne šole. Omenili smo že, da je „W. Tagblatt“ tak članek prinesel, in zdaj ste prišli za njim tudi „Presse“ in „Tagespost“, priznavajoči, da v Avstriji ne pridemo do miru, dokler narodnostno vprašanje ne bode rešeno v smislu pravice in ustave.

Kdor hoče vedeti, kako o baronu Švegeljnu na Dunaji sodijo, naj čita „Wiener Tagblatt“ od sobote, kjer se opisuje naš kmečki baron v uvodnem članku „Schwegelim Glorienscheine“. Kdor zna med vrstami brati, kdor pozna ironijo, razumel bode, kako rečeni list Švegeljna zasmehoje in zaničuje. Med vrstami pové, da hoče Švegelj s svojim odpustom nekako značajnost pokazati, da pa kot diplomat v orijentu ni kazal tako trdnega značaja, da je imel mnogo s finančnimi baroni opraviti, in da bo morda še imel. Kdor je tisti članek pisal, mora Švegeljna bolj poznati, ko mi, zato zavračamo vso odgovornost za sumničenje, ki je tam izrečeno o Švegelju, na list „Wiener Tagblatt“. Mi iz svojega le toliko dodamo, da se pač ne spodobi za sina gorenjskega kmeta, da on tako odločno z nemškutarji na eni vrvi vleče, in da bi bilo bolje, ko bi se ne bi bil dal voliti, nego na tak čuden način zastopati svojo kranjsko domovino.

Vnanje države.

Oboroženi **Arnavti** (Albanci) so v velikem številu pribruli čez srbsko mejo, ter tam ropajo in kradejo. Srbske in turške vojaške straže so jih šle lovit in preganjat.

Na **Angleškem** kličejo vsi, naj Gladstone vlado prevzame. O Jugoslovanih se je bojda Gladstone izjavil, da bi najraje videl, ko bi se vsi zedinili v federativno državo. Za Turke ne bo Gladstonova vlada niti mazinca genila.

V **laški** zbornici sta dva poslanca, Damiani in Capponi, že prašala vlado, zakaj je avstrijska vlada Cavallotti-ja iz Trsta pregnala. Kakor je videti, razmere med Avstrijo in Italijo niso posebno prijazne.

Rusi se pripravljajo na vojsko s **Kitajci**. Poslali so v Kamčatko, to je skrajni del izhodne Sibirije, nasledne vojne ladije: „Razbojnika“, „Najesdnika“, „Evropo“, „Sakako“ in „Plastuna“. Tudi mislijo Rusi po reki Amur na barkah prodrati v srce Kitajskega cesarstva.

Izvirni dopisi.

Radovica na Belokranjskem.

(† Jernej Dolžan.) Nenavadno veliko ljudi in gospodov se je zbralo v pondeljek po beli nedelji na Radovici, zadnji fari kranjski ob meji hrvatsko-militarski — zadnjo čast skazati blagemu možu, kterege so vsi čislali daleč na okrog. Župnik Jernej Dolžan je nagloma umrl v noči od petka na soboto 3. t. m.

Ranjki je bil rojen 16. avgusta 1815 pri sv. Križu zraven Tržiča na Gorenjskem. Šolal se je v Ljubljani, kjer je izvršil tudi bogoslovne študije in bil v mašnika posvečen 3. avgusta 1841. Pastiroval je po raznih krajih naše škofije, večidel na Dolenjskem, bojda v Toplicah, Semiču, Sv. križu pri Kostanjevici, v Leskovcu pri Krškem, kakor se mi je sporočilo. Sledujoč je postal samostalen duhovnik in pozneje župnik na Radovici, kjer je bil ranjki mecen knezovladika Anton Alojzij med drugimi tudi novo faro o-noval iz prevelike matere fare metliške. Nastopil je ranjki gosp. Dolžan to službo blizo leta 1854 in je tamkaj

tudi do smrti mirno in zadovoljno živel, ne hrepené po višjih službah, akoravno bi bil vsem kos, ker je bil duševno zeló nadarjen. Že za dobe prebujenja našega slovstva po l. 1830 je ranjki Dolžan z nekaterimi tovarši gojil narodni čut ter se marljivo pečal s slovanskimi zadevami, ko so mnogi še spali in bili gledé Slovianstva neverni Tomaži. Ranjki župnik je bil razun latinščine kaj več v grščini in je marsikterege površnjaka v disputu ob priliki kake vesele družbe vgnal. Čital je stare grške klasike v originalu brez težkoče in to mu je bila ljuba zabava. Dobro se je informiral tudi gledé, glagolice in cirilice, kateri je lahko čital. Da je bil čistega slovenskega jezika zmožen, pokazal je s svojimi spisi, katerih je nekaj že zagledalo beli dan po slavnoznani družbi Mohorjev. Kako se mu je primilila belokranjska govorica, lepa in čista, njemu Gorenjcu, kažejo njegove povesti, ktere je zapisal popolnoma v duhu pripovedovajočega Belokranjca ob vlaški meji.

Evo najlepših pripovednih del, kar jih je družba Mohorjeva izdala, je gotovo povest Dolžanova: „Mati Božja dobrega sveta, ali bratovska ljubezen“, ki je l. 1868 prišla v roke društvenikom. Tu veje tisti narodni duh, nepokvarjeno čuvstvo našega naroda, ki že od nekđaj najbolj čisla svoj dom in svojo vero — za kar so naši pradedje celó kri prelivali. — Sicer ima koledarček l. 1869 njegovo basen „Jug snubi Burjo“ in leta 1870 pa: „Kričma v šumi“, v kateri mojstersko nariše v kratkih potezah prav z narodnim dovtipom in resnobo, kako je postala šola prave modrosti in resnično-krščanskega življenja. „Volkodlak“, kjer pokaže, kako neumna je ta vraža pri Vlahih in sploh osmeši s to povestjo vse prazne vere. Take povesti med ljudstvom več koristijo, kot še tako resne razprave in poduki o bahjeverstvu. V cvedličnem šopku pa je kaj milobna pesmica: „Sanje v tujini.“ Vse to je pod znakom: I*.*d. — obelodanjeno. Ako je še kaj natisnenega, meni ni znano. Brž ko ne pa se bo našlo še kaj v njegovi zapuščini, zato opozorim tistega gospoda, ki bi vtegnil imeti kaj opraviti z zapuščino ranjcega, naj bi na papirje pazil, da bi se ne razgubili. Ako bi drugače ne bilo vkrenjeno, bi jaz z veseljem sprejel, kolikor bo za rabo.

Da je bil ranjki g. župnik vnet za čast Božjo, pričajo vse cerkvice v njegovi fari, ker so vse lepo ponovljene in čedne. Zbog svojega mirnega, blazega značaja pridobil si je srce slehernega, ki je kedaj z njim občeval. Farmani so ga ljubili kot dobrega očeta. Zadnja leta je pešal na obeh in v nogah, kar mu je zeló težilo duhovska opravila po vaseh, ki so v grčnatih in kamnitih krajih. Zato se je večkrat izrazil, da bo šel v pokoj in je res pred par tedni zanj prosil — a Gospod življenja in smrti ga je poklical k večnemu pokoju. Na prijaznem griču na skrajnem Dolenjskem med vinskimi gorici, kamor ga je sprevedilo 8 duhovnih bratov, na čelu jim semiški dekan g. Aleš, in trije svečeniki vlaških grško-zedinjenih sosedov, bo spaval gorenjski sin čakaje poslednje trombe. Suhorčan.

Iz Boveca 14. aprila. Žalostno so peli bovški zvonovi z visocega stolpa farne cerkve sv. Urha dan 17. sušca malo pred solničnim zahodom naznanjaje bitko zgubo občespoštovanega, marjivega in zeló delavnega poštnega uradnika; peli so zadoje slovo g. Alojziju Sorč-u, očetu vrliga predsednika bovške čitalnice. Ni mi namen tukaj popisati vsestransko in hvalevredno njegovo delovanje, le par vrtic sprejmi dragi „Slovenec“, v svoj predalček.

Bil je ranjki dober katoličan, vrl Slovenec, priden gospodar, vesten poštni uradnik in znajden sadjerejec. Kakor dober katoličan si je zaslužil lepega pogreba, kterega so se vdeležili v prvi vrsti vsi čc. gg. duhovni bovske dekanije. Bovško starešinstvo z g. županom na čelu in vsi župani iz okolice skazali so mu zadnjo čast in tudi gg. c. kr. uradniki in mnogobrojno število občinarjev. Obojni spol je bil obilno zastopan pri pogrebu. Še reveži niso izostali, marveč so z žalostnim srcem spremljevali svojega dobrotnika, kterega ne morejo pozabiti zaradi prejetih dobrot, ki jih jim je ranjki obilno delil. Dne pogreba se je vse trilo na pokopališči. Smem trditi, da Bovec ni videl še takega sprevoda. Trugo rajncega so nesli čitalničarji. Zimzelin in narodna tribojnica sta kinčala bišico, v kteri so počivali telesni ostanki zvestega sina matere „Slave“. Po dokočanem obredu v cerkvi sledil je pogreb na mirodvoru. Na grobu so mu čitalnični pevci zapeli glujivo nagrobnico „Tiha jamica“.

Misli, ki so se mi tukaj vsilovale, ne morem dostojno popisati. V jami je ležalo truplo dobrega očeta. Nad jamo sta stala žalostno s solznimi očmi, ktere sta imela vprte le v grob, sin in hči, edina potomca umrlih svojih roditeljev. Okoli stoječim je solze stiskovala žalost prevelika. Po dovršenem pogrebu je tihota nastala na mirodvoru. Množica se je zibala proti cerkvi in na dom pogovarjaje se o nepozabljivem gospodu. Vsak ga je le hvalil. Bil je ranjki res blaga duša. Dobrotljiv in radodaren je bil skoraj preveč. Raje je dajal kakor prejemal. Raje je celó lastno škodo trpel, da le bližnji ni bil poškodovan. Ljubil je mir, naj toraj v miru počiva!

Domače novice.

V Ljubljani, 20. aprila.

(Mestni zbor ljubljanski), to je, njega nemškutarska večina je mislila, da se mora po zadnji problematični in Pyrrhovi zmagi precej oglasiti zoper slovenstvo, in sklenili so modri nemškutarji, prositi državni zbor, da ne potrdi Vošnjakove resolucije o slovenskih šolah. Ko bi mi hoteli nabirati prošnje za slovenske šole, nabrali bi jih na stotine od slovenskih občin!

(Uradna „Laibacher Zeitung“) poroča z razpetimi črkami, da je mestni zbor sprejel Schrey-ov protest zoper slovenske srednje šole. Da so se pa nardni zastopniki temu nasvetu energično upirali, o tem „nepristranska“ Laibacherica, ki je ustanovljena za slovensko deželo, ničesa ne omenja. Tudi Laibacherica nič ne pové, kako jalovo in plitvo je dr. Schrey svoj „nujni“ predlog utemeljeval. S takim postopanjem se bodo nemškutarski odborniki pač malo prikupili; „Laibacher Zeitung“ pa se bo s svojo animoznostjo zoper vse slovensko nemogočo storila.

(Železnica v Kamniku). Prašnikar in drugovi so dobili dovoljenje zmeriti črto za železnico iz Ljubljane v Kamnik.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: G. Anton Hočevalar, župnik na Kopanji, dobi faro Sv. Lorenca na Temenici, g. Anton Zorman, župnik v Kolovratu, faro Nevlje, g. Gregor Malovrh, kaplan v Cerkljah, faro Stranje; g. Karl Miklavčič je sprejet v blagoslovno semenišče, iz njega sta stopila gg. Mihael Kokalj in France Vovk. Fara Radovica v dekaniji Metliški je razpisan 7.

aprila; Kopanje v dekaniji Šmarijski 15. apr. — Kanoniška vizitacija in bira bude 8. majnika v Postojni in v Matenjevasi, 9. v Slavini, 10. v Š. Petru in Ternju, 11. v Vremah, 12. v Senožečah, na Razdertem in Ubelskem, 13. v Hrenovicah, in 14. v Studenem. — S kroniko fare Ternovske na Notranjskem, spisal J. Bilc, pričenja škofijski list v 3. št. t. l. povétnico ljubljanske škofije in vabi gospode duhovnike, naj pošiljajo dotične tvarine bodisi v jeziku latinskem, nemškem ali slovenskem, da se omenjena zgodovina opisuje in kolikor mogoče dovršuje.

— Slovstvo: V Parizu je sloveči slavist L. Leger, kteri je že l. 1873 jel opisovati slovanski svet in je lani posebej opisal naše cesarstvo avstrijsko, letos k prejšnjim l. 1875 (Etudes slaves) dal novo zbirko svojih razprav „Nouvelles études slaves“, ki se tičejo Slovanov, in imajo hvalni namen, francosko občinstvo soznaniiti s Slovani ter pregnati in potreti mnoge predsodke, kteri so o njih po zapadni Evropi razširjajo največ po Nemcih. V tej zbirki se opisuje na pr. gasoviti panslavist iz 17. stoletja Jurij Križanič; Jan Hus; Fran. Palacky in Madjarska in Jugoslavlani itd. —

Prisrčno zahvalo

izrekamo vsem omim, ki so se pogreba našega preljubega in nepozabljivega sina, oziroma brata in stričnika častitega gospoda

Antona Rihar-ja,

duhovnika začasno v pokoju v Mavčičah, tako obilno vdeležili, posebno velečastitemu gospodu dekanu Kranjskemu, ki je blagovolil voditi sprevod, kakor tudi splošno vsi prečastiti duhovščini, ki je tako mnogobrojno skazala zadnjo čast dragemu ranjkemu; ravno tako onim, ki so nam na drugi način izkazali svoje sočutje. Srčno se tudi zahvalujemo prečast. gospodu Mateju Preželjnu, župniku v Mavčičah, za njegovo blagodušnost do ranjcega. Bog naj mu povrne vse!

Zaluoja rodina.

Denarstvene cene 17. aprila.

	Denar.	Slago
Državni fondj.		
5% avstrijska papirna renta	73.40	73.40
6% renta v srebru	73.75	74.85
4% renta v zlatu (davka prosta)	89.10	89.20
Srečke (lozi) 1854. l.	124 —	124.25
„ „ 1860. l. celi.	130.25	130.50
„ „ 1860. l. petinke	133.25	133.75
Premijski listi 1864. l.	167.50	168.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	99.75	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96.50	97.50
Ogerske po 5%	92.75	93.—
Hrvaške in slavonske po 5%	89.50	90.—
Šedmograške po 5%	92.25	92.75
Delnice (akcije).		
Nacijonalne banke	810.—	849.—
Unionske banke	110.75	112.—
Kreditne akcije	285.80	286.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	810.70	820.—
Anglo-avstr. banke	153.75	154.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gid. a. v.	177.50	178.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	119.—	120.—
„ „ 50 „ „ „	61.—	63.—
Budenske „ 40 gid. a. v.	39.50	40.—
Salmove „ 40 „ „ „	48.50	49.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	36.50	36.75
Clary-jeve „ 40 „ „ „	37.50	38.—
St. Genois „ 40 „ „ „	48.—	42.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	30.—	38.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	33.—	33.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.61	5.63
Napoleons'or	9.49	9.50

Telegrafične denarne cene 17. aprila

Papirna renta 73.30 — Sreberna renta 73.75 — Zlata renta 89.15 — 1860letno državno posojilo 130.35 Bankine akcije 837 — Kreditne akcije 297.75 — London 117.80 — — Ces. kr. cekini 5.58. — 20-frankov 9.49

Zoper

protin in putiko

je dobro zdravilo zelišna voda, ki se imenuje

basorin,

ki je potrjena od cesarja, in jo izdeluje

Franz Wilhelm,
lekar v Neunkirchen.

To zdravilo so zdravniki pregledali in potem je dobilo od cesarja Franca Jožefa I. posebne pravice. S to vodo se mora človek od zunaj trdo pomazati (poribati), ter ima moč, da trganje ustavi, kri pomiri, bolečine utiši, ter je dobro zdravilo zoper slabe živce, zoper slabost in bolečine v udih, zoper protin, trganje, putiko glavobol, omotico, bučenje v ušesih, bolečine v križu, zoper slabe in utrujene noge, (posebno dobro za gojzdarje, vojake); tudi če človeka v straneh bóde, če ga trga v nogah, in enakih bolečinah je ta voda dobra za mazanje.

Flašica z zdravniškim navodom in z zavtikom vred velja 1 gl. 20 kr.

Na prodaj jo ima (10)

Peter Lassnik v Ljubljani.

V Avstro-Ogerski, Nemčiji, Franciji, Angliji Rumuniji, Španiji, Holandiji in Portugalski varovani

Wilhelmov

čaj za čiščenje krvi proti protinu in putiko

je edino pomagajno

spomladansko zdravilo.

Dovoljeno od ces. kancelije Dunaj 7. grúdna 1858. Poskušeno in za dobro spoznano. V sled patenta Nj. velič se ne sme ponarejati. Dunaj 12. maja 1858.

Ta čaj sčisti ves život, on preišče celo telo in vse boleznj iz njega prežene.

Za zmrirom ozdravi protin, putiko, trganje, odprte rane in zastarele bolezni v nogah, spolske bolezni, kraste, gobe, lešaje na životu in v licu, in sifilitične bule.

Posebno dober je pri bolnih jetrih, pri hemoroidah, pri rumenici, okrepa slabe žile, odpravi bolečine v rokah in nogah, v želodcu, zaprtje v spodnjem telesu, polucije, tok pri ženskah itd.

Bolezni, kakor škrofeljne, bule in enake odpravijo se hitro in dobro, če se ta čaj skoz več čava pije ker ima to moč, da vse rezveže, in na vodo žene.

Pravega izdeluje le

Franz Wilhelm, v Neunkirchen pri Dunaju.

En zavitek, na 8 kosov razdeljen, po zdravniškem ukazu pripravljen, z navodom v raznih jezikih, velja 1 gl. in 10 kr. za zavoj.

Svarilo. Varovati se je ponarejenih reči. in emirom se mora zahtevati „Wilhelmov krištilni čaj zoper protin“, ker se izdeluje več takih ponarejenih čajev zoper protin in putiko, pred kterimi vsacega svarimo.

Pravi Wilhelmov krištilni čaj zoper protin in putiko imajo na prodaj:

Peter Lassnik v Ljubljani,

Anton Leban, lekar v Postojni, Karl Šavnik, lekar v Kranji, Fr. Wacha, lekar v Metliki, Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.